

De cultureel-erfgoedsector in existentiële crisis

OLGA VAN OOST

Algemeen directeur | museoloog
olga.vanoost@faro.be
T 02 213 10 63 (secretariaat)

Meer van deze auteur

De cultureel-erfgoedsector in existentiële crisis

Hoever kan of moet de museale autonomie gaan?

ICOM keurt nieuwe Ethische Code goed

→ [Meer van deze auteur](#)

Een existentiële crisis. 47 miljoen euro moet op het budget cultuur worden bespaard in Vlaanderen, en de cultureel-erfgoedsector krijgt het leeuwendeel van de rekening gepresenteerd. *Du jamais vu.*

Besparingen slikken is altijd bitter, maar wanneer de middelen met 30%, 50% tot zelfs 100% worden geschrapt, is dit niets minder dan een veroordeling. Dit gevoel overheerst. Organisaties en dus mensen worden in het diepste van hun ziel én hun bestaan geraakt: wat jij doet, waar jij voor staat, is onbelangrijk en irrelevant. Het ecosysteem dat we allemaal samen de voorbije decennia met zoveel aandacht en zorg hebben ontwikkeld, wordt weggevaagd.

De laatste dagen hebben we bij FARO zóveel, te veel, mensen gehoord, gelezen, ontmoet die zwaar worden getroffen. Het is hartverscheurend om jullie en ook onze emoties van nabij mee te maken. Het gevoel van onmacht is teregend en ondraaglijk.

Een ecosysteem om jaloers op te zijn

Dit terwijl we in Vlaanderen een cultureel-erfgoedsector hebben ontwikkeld waar met bewondering en zelfs afgunst vanuit het buitenland naar wordt opgekeken.

Jouw werk, ons werk doet er zo hard toe.

In Vlaanderen slagen we er immers in om samen te werken, van onderuit, zonder kapsones en met de voeten op de grond. Lokale, bovenlokale en landelijke archieven, musea en erfgoedbibliotheken zijn laagdrempelige, open plekken geworden waar vele vrijwilligers, erfgoedgemeenschappen, erfgoedmakers, kunstenaars en publieken thuis zijn. Erfgoedcellen en landelijke dienstverleners verbinden mensen en organisaties, bouwen expertise op en delen die, ze ondersteunen erfgoedgemeenschappen en erfgoedwerkers, en geven mee zuurstof aan samenwerking, participatie en vernieuwing.

Samen brengen al deze spelers, met rede en emotie en alles ertussenin, participatie en co-creatie in de praktijk.

Een bloeiend ecosysteem: dankzij jullie

Het slechten van schotten tussen verenigingen, gemeenschappen, organisaties en instellingen: dát is onze kracht. Zo brengen we voortdurend *echte* maatschappelijke meerwaarde tot stand, en zorgen we voor een sociale impact om u tegen te zeggen.

Maar we weten ook allemaal dat het er echt niet zomaar kwam. Het was en is *keihard* werken, dag in, dag uit. Het heeft ons letterlijk jaren gekost om onderling vertrouwen en samenhang op te bouwen, en om de oude muren tussen de deelsectoren te slopen. En nog belangrijker: we hebben het *samen* gedaan. Zonder lokale en bovenlokale spelers geen succesvolle landelijke actoren of cultureel-erfgoedinstellingen. En omgekeerd. Zonder bovenlokale erfgoedcellen, landelijke erfgoeddienstverleners en steunpunten, geen ecosysteem.

Niets anders dan dankbaarheid en respect is op zijn plaats voor jullie grote, vaak onzichtbare werk, dynamiek, creativiteit en expertise.

Een gepolariseerde tijd vraagt meerstemmige nuance

Expertise? Ja, laat het ons daar ook meteen eens over hebben, net als over onderzoek en kennis. Het is de opdracht van cultureel-erfgoedwerkers om het verleden uit te spitten, geheugen te ontwikkelen, kritisch geschiedenissen te fileren, te reconstrueren en bij te stellen. En nee, we zijn niet de grootste tafelspringers. Natuurlijk niet. Omdat we veel te goed beseffen dat verhalen vele kanten hebben, en dus nooit zwart-wit zijn.

De meerstemmige nuance wint het altijd van de eenzijdige mening. Het is dankzij onderzoekers in archieven, erfgoedbibliotheken, musea, dienstverleners en steunpunten dat we hierover waken. Een hoog goed zou ik zo denken, in een door generatieve AI aangedreven gepolariseerd tijdperk, waarin oude zekerheden op losse schroeven komen te staan.

Oh ja, ik had het ook al even over creativiteit. Het is fantastisch om te merken hoe vaak erfgoedmakers en kunstenaars met collecties van archieven, erfgoedbibliotheken en musea aan de slag gaan. Ze openen onze geesten en dragen bij aan de meerstemmige nuance, de ontwikkeling van verbeelding en verwondering.

Beleidsverantwoordelijken: hoe moet het nu verder?

Het werk is nog lang niet af. Totaal niet. Er liggen nog zóveel uitdagingen klaar; er zijn nog zoveel drempels te slechten, verbindingen met niet-gehoorde erfgoedgemeenschappen te leggen, onbereikte publieken te betrekken, kinderen en jongeren te bereiken op scholen en in hun vrije tijd, verhalen en geschiedenissen te ontginnen, en kritische reflecties te ontwikkelen.

Maar hoe moeten we dit nu doen? Hoe moeten we onze beleidsplannen verder uitvoeren, en binnen welke kaders moeten we nieuwe plannen schrijven? Het kader van de Strategische Visienota Kunsten en Cultureel Erfgoed: blijft dat overeind? Wat met de talrijke andere recente beleidskaders rond cultuureducatie, kunstenerfgoed, digitale transformatie, internationalisering, restitutie, etc.? In de koelkast, de diepvries of gewoon de vuilbak ermee?

Er zijn zoveel vragen. Vragen die momenteel enkel door de verantwoordelijken van de politiek en het beleid beantwoord kunnen worden. Zeg het ons: hoe moet het verder? Vooral: hoe kunnen jullie helpen om deze schade te corrigeren en recht te trekken? En de cultureel-erfgoedsector eerherstel te geven?

Wat kan FARO doen?

Het is de missie van FARO, steunpunt voor cultureel erfgoed, om jullie, erfgoedwerkers *te ondersteunen en helpen groeien*. We doen hier al jaren ons stinkende best voor en we zullen dat blijven doen. FARO geeft niet op. We zullen jullie de komende tijd blijven ondersteunen, mee helpen zoeken naar antwoorden op de vele vragen. Heb je een vraag, weet je het even niet meer? [Neem contact op met ons team.](#)

Tot slot nog een belangrijke bedenking. Een van de eerste dingen die we dreigen te verliezen in een extreem moeilijke tijd, is solidariteit. We mogen niet toestaan dat dat gebeurt. Daar is ons ecosysteem, zelfs verzwakt, veel te mooi en te krachtig voor. Laat ons dus de dialoog blijven opzoeken, en elkaar blijven steunen en aanmoedigen.

Veel sterkte,
Olga Van Oost, namens het voltallige FARO-team

Een existentiële crisis. 47 miljoen euro moet op het budget cultuur worden bespaard in Vlaanderen, en de cultureel-erfgoedsector krijgt het leeuwendeel van de rekening gepresenteerd. Een maatregel die bikkelhard aankomt bij alle getroffen organisaties.

Reacties blijven dan ook niet uit: daarom verzamelt FARO [op een speciale themapagina](#) de verschillende reacties op de besparingen. Ook op onze blog blijven we je op de hoogte houden van de meest recente ontwikkelingen.

Beeld: Landschap met boom op het voorplan door Léon Spilliaert, collectie Mu.ZEE, artinflanders.be,
foto: Cedric Verhelst, publiek domein

OLGA VAN OOST | 09 OKTOBER 2026

Vlaams steunpunt voor
cultureel erfgoed

Grasmarkt 105 bus 44 1000 Brussel

+32 2 213 10 60

info@faro.be

Onze diensten

Bibliotheek
Uitleendienst
DICE
Vacatures
Kalender

Over ons

Medewerkers
Pers
Over FARO

Bezoek ook

Dienstverleners
Erfgoed.app
Erfgoedcellen
ErfgoedKaart
ErfgoedWijs
Geef om erfgoed
Immaterieel erfgoed

Blijf op de hoogte via
onze wekelijkse
nieuwsbrief

[Inschrijven](#)

[Privacybeleid](#) [Cookie instellingen](#) [Cookiebeleid](#) [Disclaimer](#)
[Toegankelijkheidsverklaring](#)

NL | FR | EN | DE